

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

STANOVISKA

EVROPSKÝ INSPEKTOR OCHRANY ÚDAJŮ

Stanovisko evropského inspektora ochrany údajů k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o evropské statistice bezpečí před trestnou činností

(2011/C 343/01)

EVROPSKÝ INSPEKTOR OCHRANY ÚDAJŮ,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 16 této smlouvy,

s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie, a zejména na články 7 a 8 této listiny,

s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů ⁽¹⁾,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 ze dne 18. prosince 2000 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů ⁽²⁾, a zejména na čl. 28 odst. 2 tohoto nařízení,

s ohledem na žádost o stanovisko v souladu s čl. 28 odst. 2 nařízení (ES) č. 45/2001,

PŘIJAL TOTO STANOVISKO:

I. ÚVOD

I.1 Konzultace s evropským inspektorem ochrany údajů

1. Dne 8. června 2011 přijala Komise návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o evropské statistice bezpečí před trestnou činností ⁽³⁾ (dále jen „návrh“). Ve stejný den byl návrh odeslán ke konzultaci evropskému inspektorovi ochrany údajů (dále jen „EIOÚ“).
2. EIOÚ je potěšen, že byl konzultován v souladu s čl. 28 odst. 2 nařízení (ES) č. 45/2001, a vítá odkaz na toto stanovisko, který byl vložen do preambule návrhu.
3. EIOÚ rovněž vítá skutečnost, že dostal již dříve možnost vyjádřit neformální připomínky k návrhu.

I.2 Cíle a rozsah návrhu

4. Cílem tohoto návrhu je provést v Evropské unii nové zjišťování ⁽⁴⁾, které se týká bezpečí před trestnou činností. Vytvoří se společný rámec pro vypracování srovnatelné evropské statistiky prostřednictvím sběru, sestavování, zpracovávání a předávání harmonizovaných evropských údajů.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ Úř. věst. L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁽³⁾ KOM(2011) 335 v konečném znění.

⁽⁴⁾ Členské státy mají také možnost splnit požadavky návrhu změnou stávajících vnitrostátních zjišťování.

5. Kategorie údajů, které mají být zpracovány, jsou podrobně uvedeny v příloze I návrhu a zahrnují detailní otázky zaměřené na sociodemografické informace o respondentech zjišťování, možné případy sexuálního a fyzického násilí, kterého se respondenti stali obětí, jejich pocity bezpečí a jejich přístup k prosazování práva a bezpečnostním opatřením.
6. Návrh upravuje předávání důvěrných údajů z členských států Komisi (Eurostatu), jakož i šíření údajů pro vědecké účely a přístup k nim. Praktická opatření ohledně systému kódování údajů a výměny mikrodat budou přijata prostřednictvím prováděcích předpisů.

I.3 Cíl stanoviska EIOÚ

7. Toto stanovisko bude analyzovat části návrhu, které se vztahují ke zpracovávání osobních údajů. Vychází ze dvou předchozích stanovisek EIOÚ ke zmiňované oblasti, jmenovitě nařízení (ES) č. 223/2009, které stanoví referenční rámec pro vypracovávání evropské statistiky ⁽¹⁾ a nařízení (ES) č. 1338/2008 o statistice v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ⁽²⁾.
8. Stanovisko také odkazuje na nařízení (ES) č. 831/2002 týkající se přístupu k důvěrným údajům pro vědecké účely ⁽³⁾, které je v současnosti předmětem přezkumu. EIOÚ by uvítal žádost o konzultaci v této záležitosti. Odkazy v tomto stanovisku k nařízení (ES) č. 831/2002 neovlivní doporučení, které by EIOÚ mohl v této souvislosti poskytnout.

II. ANALÝZA NÁVRHU

II.1 Úvodní poznámky

9. EIOÚ si je vědom významu vývoje, vypracovávání a šíření statistických údajů, jak již uvedl v předchozích případech ⁽⁴⁾. Uvědomuje si však i riziko, že subjekty údajů mohou být identifikovány, a skutečnost, že jsou zpracovávány citlivé údaje jako např. údaje o zdraví, sexuálním životě a trestných činnostech.
10. EIOÚ vítá odkazy na ochranu práv a svobod jednotlivců s ohledem na zpracovávání osobních údajů, které jsou uvedeny v 6. a 7. bodě odůvodnění, avšak lituje, že v přiloženém posouzení dopadů nebyla řešena otázka potenciálního dopadu návrhu na soukromí a ochranu údajů.
11. Toto stanovisko uvažuje o možnosti identifikace subjektů údajů v souvislosti se statistikou a v návrhu (část II.2) a použitelnosti rámce ochrany údajů (část II.3). Následně část II.4 analyzuje zpracovávání citlivých údajů. V části II.5 se stanovisko zaměřuje na bezpečnostní záruky a anonymizaci a nakonec se v části II.6. zabývá informacemi, které by měly být poskytnuty subjektům údajů.

II.2 Možnost identifikace subjektů údajů

12. Osobní údaje jsou definovány v čl. 2 písm. a) směrnice 95/46/ES a v čl. 2 písm. a) nařízení (ES) č. 45/2001 jako veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné osobě („subjekt údajů“). Tato identifikace může být přímá, např. jménem, nebo nepřímá, např. identifikačním číslem nebo jinými prvky. Pokud je tedy možné identifikovat fyzické osoby, jsou příslušné údaje považovány za osobní, a tudíž jsou použitelné právní předpisy na ochranu údajů.

⁽¹⁾ Viz stanovisko EIOÚ k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o evropské statistice, Úř. věst. C 308, 3.12.2008, s. 1. (dostupné na internetové stránce) http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2008/08-05-20_Statistics_EN.pdf a nařízení (ES) č. 223/2009 Evropského parlamentu a Rady ze dne 11. března 2009 o evropské statistice (Úř. věst. L 87, 31.3.2009, s. 164).

⁽²⁾ Viz stanovisko EIOÚ k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o statistice Společenství v oblasti veřejného zdraví a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, Úř. věst. C 295, 7.12.2007, s. 1. (dostupné na internetové stránce) http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2007/07-09-05_Statistics_health_data_EN.pdf a nařízení (ES) č. 1338/2008 Evropského parlamentu a Rady ze dne 16. prosince 2008 o statistice Společenství v oblasti veřejného zdraví a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (Úř. věst. L 354, 31.12.2008, s. 70).

⁽³⁾ Nařízení (ES) č. 831/2002 ze dne 17. května 2002, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 322/97 o statistice Společenství, pokud jde o přístup k důvěrným údajům pro vědecké účely (Úř. věst. L 133, 18.5.2002, s. 7).

⁽⁴⁾ Stanovisko EIOÚ ke statistice, zmíněno výše.

13. V souvislosti se statistikou se možnost identifikace subjektů údajů vztahuje především na mikrodata⁽¹⁾, která obsahují informace o jednotlivých statistických jednotkách. Zatímco výzkumníci, političtí činitelé a jiní uživatelé mohou požadovat přístup k co největšímu možnému počtu co nejpodrobnějších mikrodat, aby zvýšili kvalitu a pružnost svých výzkumů, respondenti potřebují záruky, že jejich osobní údaje budou chráněny, zejména pokud se zjišťování zabývá citlivými otázkami jako například otázkou řešenou ve stávajícím návrhu. Ochrana osobních údajů vyvolala rovněž obavy v souvislosti s přezkumem nařízení (ES) č. 831/2002⁽²⁾.
14. Pokud jde o možnost identifikace subjektů údajů, vztahují se k ní v právních předpisech EU v oblasti statistiky dva různé pojmy: „důvěrné údaje“ a „anonymní údaje“. Podle nařízení (ES) č. 223/2009 údaje, které umožňují „přímou či nepřímou identifikaci“ statistických jednotek (což mohou být fyzické osoby, domácnosti, hospodářské subjekty a jiné podniky), jsou považovány za „důvěrné údaje“⁽³⁾, a proto se na ně vztahuje statistická důvěrnost⁽⁴⁾. Nařízení (ES) č. 831/2002 však definuje důvěrné údaje jako údaje „umožňující pouze nepřímou identifikaci“. Jelikož se v návrhu statistické jednotky vztahují na fyzické osoby (i na domácnosti),⁽⁵⁾ v daném případě důvěrné údaje zahrnují osobní údaje, a právní předpisy týkající se ochrany údajů jsou tedy použitelné bez ohledu na to, zda údaje umožňují přímou či nepřímou identifikaci.
15. Definice „anonymních údajů“ se v uvedených dvou nařízeních také mírně liší. Zatímco „anonymizovaná mikrodata“ jsou v nařízení (ES) č. 831/2002 popsána jako jednotlivé statistické záznamy, ve kterých bylo nebezpečí identifikace „minimalizováno“⁽⁶⁾, podle článku 19 nařízení (ES) č. 223/2009 jsou „anonymizované záznamy“ „připravené tak, že nelze, ať už přímo, či nepřímo, identifikovat statistické jednotky, vezmou-li se v úvahu všechny přiměřené prostředky, jejichž použití třetí stranou lze rozumně předpokládat“⁽⁷⁾. Druhá definice je srovnatelná s definicí uvedenou v 26. bodě odůvodnění směrnice 95/46/ES a 8. bodě odůvodnění nařízení (ES) č. 45/2001, podle které jsou osobní údaje „anonymizovány“, pokud „již není“ subjekt údajů identifikovatelný, při zohlednění „všech prostředků, které mohou být rozumně použity jak správcem, tak jakoukoliv jinou osobou pro identifikaci dané osoby“⁽⁸⁾.
- ⁽¹⁾ Definována v návrhu jako „jednotlivé statistické záznamy“ a v databázi Eurostatu – Pojmy a definice jako „nesouhrnná sledování nebo měření charakteristiky jednotlivých jednotek. Soubor mikrodat je výsledkem případu zjišťování nebo jiného způsobu sběru údajů po úpravě na jednotkové úrovni a dělení a případném porovnání s dalšími údaji na jednotkové úrovni. Organizuje údaje na jednotkové úrovni tak, aby mohly být identifikovány vztahy mezi jednotlivými jednotkami a jejich charakteristikami, a tím byly umožněny všechny druhy agregace“. (Databáze Eurostatu – Pojmy a definice, dostupná na internetové stránce http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=DSP_GLOSSARY_NOM_DTL_VIEW&StrNom=CODED2&StrLanguageCode=EN&IntKey=22564850&RdoSearch=BEGIN&TxtSearch=microdata&CboTheme=&IntCurrentPage=1, poslední návštěva ze dne 17.8.2011).
- ⁽²⁾ Mezi hlavní obavy členských států, pokud jde o přezkum nařízení (ES) č. 831/2002, patří „zabezpečení ochrany údajů, úroveň dopadu na důvěrnost, otázka vlastnictví údajů a kontrola přístupu“ (Eurostat, Souhrnná zpráva z 8. zasedání Výboru pro evropský statistický systém a 66. konference EEA ze dne 10.2.2011, dostupná na [http://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/comitologie/info/2011/CMTD\(2011\)0018/COM-AC_DI\(2011\)S013045-01_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/comitologie/info/2011/CMTD(2011)0018/COM-AC_DI(2011)S013045-01_EN.pdf), poslední návštěva ze dne 17.8.2011).
- ⁽³⁾ Viz čl. 3 odst. 7 nařízení (ES) č. 223/2009.
- ⁽⁴⁾ Podle čl. 2 odst. 1 písm. e) a kapitoly V nařízení (ES) č. 223/2009 a nařízení (ES) č. 831/2002.
- ⁽⁵⁾ Viz článek 1 návrhu.
- ⁽⁶⁾ Článek 2 nařízení (ES) č. 831/2002.
- ⁽⁷⁾ Článek 19 nařízení (ES) č. 223/2009.
- ⁽⁸⁾ Podle pracovní skupiny pro ochranu údajů zřízené podle článku 19 by kritérium „všechny prostředky, které by mohly být rozumně použity“ mělo zohlednit veškeré faktory, které jsou ve hře, např. „náklady na provedení identifikace, (...) zamýšlený účel zpracování a jeho struktura, výhody očekávané správcem údajů, zájmy jednotlivců, které jsou v sázce, i riziko organizačních selhání (např. porušení povinnosti zachovávat důvěrnost) a technických problémů“. Zvolené anonymizační techniky by měly být uzpůsobeny technologickému vývoji, který by v budoucnosti mohl umožnit identifikaci subjektu údajů. (Pracovní skupina pro ochranu údajů zřízená podle článku 19, stanovisko č. 4/2007 k pojmu osobní údaje, 20. června 2007, (WP 136), s. 15, dostupné na internetové stránce http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2007/wp136_en.pdf, poslední návštěva ze dne 17.8.2011).

16. Z toho důvodu, po anonymizaci mikrodat ve smyslu článku 19 nařízení (ES) č. 223/2009, která je použitelná pouze na tento návrh v případě, že jsou mikrodata zveřejněna, nebudou údaje považovány za osobní údaje a ustanovení směrnice 95/46/ES a nařízení (ES) č. 45/2001 se nepoužijí.
17. Údaje považované za anonymizované v souvislosti s nařízením (ES) č. 831/2002 však nemusí být anonymizované podle směrnice 95/46/ES a nařízení (ES) č. 45/2001, jelikož nebezpečí identifikace může přetrvávat, a vztahují se na ně tedy právní předpisy na ochranu údajů. Tato definice anonymizace se použije v tomto návrhu na zpřístupněné soubory mikrodat v případě, že bude do seznamu v článku 6 nařízení (ES) č. 831/2002 následně začleněno odpovídající zjišťování.

II.3 Použitelnost směrnice 95/46/ES a nařízení (ES) č. 45/2001

II.3.1 Sběr údajů

18. Cílem návrhu je vytvoření společného rámce pro „vypracování evropské statistiky prostřednictvím sběru, sestavování, zpracovávání a předávání srovnatelných údajů týkajících se bezpečí před trestnou činností členskými státy“⁽¹⁾.
19. Údaje budou shromažďovat členské státy a předávat Eurostatu, který je zveřejní a zpřístupní výzkumníkům. Ačkoliv návrh nestanoví, jak mají členské státy sběr provádět, určuje, jaké údaje musí být Eurostatu předány. Proto budou otázky, na které budou respondenti ve zjišťování odpovídat, stanoveny kategoriemi údajů, které mají členské státy předat Eurostatu, a jež jsou uvedeny v příloze I návrhu.
20. Příloha I v odstavci 6 jasně požaduje „identifikaci respondenta“. Taktéž jedna z otázek týkající se fyzického násilí způsobené partnerem či způsobené jinou osobou než partnerem, která má být v rámci zjišťování položena, zní: „kdo to udělal“ (odst. 7 bod 1) přílohy I). Pokud bude na tyto otázky odpovězeno jménem, údaje se budou vázat k přímo identifikovaným jednotlivcům.
21. EIOÚ si uvědomuje, že cílem těchto otázek není získání jmen respondenta a agresora, ale pravděpodobně přiřadit kód k respondentovi nebo požadovat konkrétní charakteristiku údajného agresora, jako např. existence a stupeň rodinného vztahu. EIOÚ dále vítá skutečnost, že přímé identifikátory nemají být předávány Eurostatu, jelikož podle čl. 7 odst. 1 návrhu musí být předem odstraněny. Nicméně EIOÚ by doporučil, aby byly popisy těchto proměnných v bodech 6 a 7 odstavci 1) přílohy I upraveny tak, aby objasnily, jaké konkrétní informace jsou přesně požadovány, a aby se zabránilo zbytečnému sběru těchto přímých identifikátorů členskými státy.
22. I bez přímých identifikátorů umožní shromážděné údaje pravděpodobně nepřímou identifikaci „odkazem na identifikační číslo“ nebo, s ohledem na podrobně stanovený počet oblastí údajů požadovaných ve zjišťování, odkazem „na jeden či více zvláštních prvků její fyzické, fyziologické, psychické, hospodářské, kulturní nebo sociální identity“⁽²⁾. Proto se tedy na zpracovávání údajů členskými státy vztahují vnitrostátní právní předpisy provádějící směrnici 95/46/ES.
23. V tomto ohledu by EIOÚ rád zdůraznil jev jedinečných nebo ojedinělých kombinací, kdy kombinace různých informací umožní odlišení subjektů údajů od jiných, a tím jejich identifikaci, jak na to upozorňuje pracovní skupina pro ochranu údajů zřízená podle článku 19⁽³⁾.

⁽¹⁾ Viz článek 1 návrhu.

⁽²⁾ Čl. 2 písm. a) směrnice 95/46/ES a čl. 2 písm. a) nařízení (ES) č. 45/2001.

⁽³⁾ „I kombinace údajů v rovině kategorií (věková kategorie, regionální původ atd.) může být za určitých okolností dosti směrodatná, zvláště pokud existuje přístup k nějakému druhu doplňkových informací. Tento jev důkladně prostudovali statistici, kteří vždy věnují velkou pozornost prevenci porušení důvěrnosti.“ (Pracovní skupina pro ochranu údajů zřízená podle článku 19, stanovisko č. 4/2007 k pojmu osobní údaje, 20. června 2007, (WP 136), s. 13, dostupné na internetové stránce http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2007/wp136_en.pdf).

II.3.2 Předávání, přístup a šíření

24. Možnost identifikace přetrvává v době předávání údajů Eurostatu, a když jsou tyto údaje zpřístupněny pro výzkumníky, jelikož čl. 7 odst. 1 návrhu ⁽¹⁾ nepožaduje odstranění nepřímých identifikátorů, jak je uvedeno výše. Kromě toho, čl. 7 odst. 1 a 2 jasně požadují, aby členské státy předaly důvěrná mikrodataby Eurostatu. Obdobně podle čl. 9 odst. 2 návrhu ⁽²⁾, Eurostat může poskytnout přístup k důvěrným údajům pro vědecké účely.
25. Jak bylo uvedeno výše, důvěrné údaje jsou údaje, které umožňují alespoň nepřímou identifikaci statistických jednotek, které v tomto případě zahrnují fyzické osoby. Z tohoto důvodu bude zpracovávání údajů Eurostatem a jejich zpřístupnění pro výzkumníky představovat zpracovávání osobních údajů, na které se vztahují ustanovení nařízení (ES) č. 45/2001.
26. Pokud jde o šíření, čl. 9 odst. 1 stanoví, že Eurostat „zveřejní statistiku bezpečí před trestnou činností nejpozději do 31. prosince 2014“, ale nespecifikuje formy, jakými má být šíření provedeno. Pokud bude zjišťování, které tento návrh zavádí, následně zahrnuto do seznamu v článku 6 nařízení (ES) č. 831/2002, bude nebezpečí identifikace „minimalizováno“ teprve před zpřístupněním mikrodataby. V tomto případě se použije nařízení (ES) č. 45/2001, dokud bude ještě možná identifikace subjektů údajů.
27. V případě, že by byla mikrodataby zveřejněna, se použije článek 19 nařízení (ES) č. 223/2009, který požaduje anonymizaci ve smyslu směrnice 95/46/ES a nařízení (ES) č. 45/2001, než budou jednotlivé statistické jednotky šířeny ve formě souboru k veřejnému použití. Po anonymizaci v tomto smyslu by mikrodataby již nebyla považována za osobní údaje, a nařízení (ES) č. 45/2001 by tedy už nebylo použitelné.

II.4 Zpracovávání citlivých údajů

28. Je důležité zdůraznit, že dotčené osobní údaje patří do zvláštní kategorie údajů, na které se vztahují přísnější pravidla ve směrnici 95/46/ES a nařízení (ES) č. 45/2001. Čl. 8 odst. 1 směrnice 95/46/ES a čl. 10 odst. 1 nařízení (ES) č. 45/2001 výslovně zakazují, kromě za přísných podmínek, zpracovávání osobních údajů, které odhalují rasový či etnický původ, politické názory, náboženské nebo filozofické přesvědčení, odborovou příslušnost, údajů týkajících se zdraví, sexuálního života a omezují zpracovávání osobních údajů týkajících se protiprávního jednání, rozsudků v trestních věcech nebo bezpečnostních opatření ⁽³⁾.
29. Členské státy mají předložit Eurostatu, mimo jiných kategorií, údaje o současných a předchozích vztazích; fyzickém a sexuálním násilí způsobeném partnerem či jinou osobou než partnerem; lékařských ošetřeních; konfrontaci s drogami; protiprávním jednání a národním původu respondentů a jejich rodičů. Tyto kategorie zahrnují údaje týkající se zdraví, sexuálního života a protiprávního jednání a mohly by odhalit etnický původ. Zde je uvedeno několik příkladů.
- údaje týkající se zdraví: „zda byl respondent zraněn; zda bylo zranění lékařsky ošetřeno“ v bodě 2 odst. 2 části 4) a bodě 7 odst. 1; „zda byl respondent konfrontován s problémy souvisejícími s drogami“ v bodě 3; „zda respondenta někdo (...) udeřil pěstí (...), kopal ho, vlácel ho či ho zbil; (...) škrtil, pálil, ohrožoval nožem, střelnou či jinou zbraní nebo je proti němu použil“ v bodě 7 odst. 1; a „zda současný/á či dřívější partner/ka udeřil/a, něčím po něm hodil/a (...)“ v bodě 7 odst. 3,
 - údaje týkající se sexuálního života: „dřívější vztahy; faktický rodinný stav“ (dotaz navíc k otázce na „rodinný stav“) v bodě 5; „zda respondenta někdo nutil k nedobrovolnému sexuálnímu styku (...),

⁽¹⁾ A nařízení (ES) č. 223/2009 (uvedené výše), na které se v tomto článku odkazuje.

⁽²⁾ A nařízení (ES) č. 831/2002 (uvedené výše), na které se v tomto článku odkazuje.

⁽³⁾ Čl. 8 odst. 5 směrnice 95/46/ES a čl. 10 odst. 5 nařízení (ES) č. 45/2001.

nebo se dopustil jiného sexuálně motivovaného jednání, které si respondent nepřál“ v bodě 7 odst. 2; a „zda respondent podstoupil nechtěné sexuální praktiky, protože se obával případného jednání současné/ho či dřívější/ho partnera/partnerky (...)“ v bodě 7 odst. 4,

— údaje, které mohou za určitých podmínek odhalit rasový či etnický původ: země narození matky; země narození otce (dotaz navíc k otázce na zemi narození) v bodě 5; a jazyk použitý pro dotazování v bodě 6,

— údaje týkající se podezření z protiprávního jednání nebo rozsudků v trestních věcech: „zkušenosti s trestnou činností podle typu trestné činnosti; trestná činnost týkající se domácnosti; nekonvenční trestná činnost“, jakož i dlouhý seznam údajů o trestné činnosti (body 1 a 2).

30. Čl. 8 odst. 2 až 4 směrnice 95/46/ES a čl. 10 odst. 2 až 4 nařízení (ES) č. 45/2001 obsahují výjimky ze zákazu zpracovávání těchto kategorií údajů. V tomto případě by se mohly použít čl. 8 odst. 4 směrnice 95/46/ES a čl. 10 odst. 4 nařízení (ES) č. 45/2001, jež umožňují zpracovávání takových údajů z důvodů „závažného veřejného zájmu“. Na uvedenou výjimku se však vztahuje ustanovení o „vhodných ochranných opatřeních“ a musí být „stanovena zákonem“⁽¹⁾.

31. Pokud jde o tento poslední požadavek, EIOÚ se domnívá, že nařízení, které bude přijato běžným legislativním postupem v souladu s článkem 338 Smlouvy o fungování Evropské unie, poskytne pro zpracovávání odpovídající právní základ.

32. Odpovídající „závažný veřejný zájem“ ospravedlňující sběr, předávání a šíření takových podrobných a citlivých údajů však není v návrhu dostatečně popsán. Podle článku 1 návrhu je jeho cílem stanovení „rámce pro vývoj, vypracování a šíření srovnatelné statistiky bezpečí před trestnou činností“. Ale ačkoliv důvodová zpráva a preambule poskytují vysvětlení ohledně příslušných politických souvislostí, nevylučují jednoznačně zvláštní účely nebo politické cíle, které tyto statistiky sledují. Ty jsou pouze částečně zmíněny v legislativním finančním výkazu přiloženém k návrhu⁽²⁾.

33. EIOÚ by proto doporučil jasně uvést v preambuli návrhu závažný veřejný zájem ospravedlňující zpracovávání, podobně jako to bylo stanoveno v jiných nařízeních vyžadujících zpracovávání údajů o zdravotním stavu⁽³⁾ a zřízení evropské statistiky⁽⁴⁾. Je to rovněž důležité pro vyhodnocení nutnosti zpracovávání takových podrobných kategorií citlivých údajů, protože mohou být nadbytečné a nelze je považovat za relevantní, není-li účel jasně určen.

⁽¹⁾ Čl. 8 odst. 4 směrnice 95/46/ES a čl. 10 odst. 4 nařízení (ES) č. 45/2001.

⁽²⁾ Odstavec 1.4.3 legislativního finančního výkazu uvádí, že jeden z „očekávaných výsledků“ návrhu je „statistika na podporu tvorby politik v oblasti zvýšení bezpečnosti a předcházení trestné činnosti“ (s. 23 návrhu) a podle odstavce 1.5.2 „přidanou hodnotu ze zapojení EU“ představuje fakt, že „srovnatelné výsledky týkající se bezpečí před trestnou činností na úrovni EU přispějí k vytvoření politik podložených fakty“.

⁽³⁾ 23. bod odůvodnění nařízení (ES) č. 1235/2010 o farmakovigilanci stanoví, že „účel ochrany veřejného zdraví představuje významný obecný zájem, a proto může být zpracovávání osobních údajů opodstatněné, jsou-li identifikovatelné údaje o zdravotním stavu pacienta zpracovávány pouze v nezbytně nutných případech a pouze tehdy, pokud zúčastněné strany tuto nutnost posuzují v každé jednotlivé fázi farmakovigilančního procesu“. (Nařízení (ES) č. 1235/2010 Evropského parlamentu a Rady ze dne 15. prosince 2010, kterým se mění, pokud jde o farmakovigilanci humánních léčivých přípravků, nařízení (ES) č. 726/2004, kterým se stanoví postupy Společenství pro registraci humánních a veterinárních léčivých přípravků a dozor nad nimi a kterým se zřizuje Evropská agentura pro léčivé přípravky, a nařízení (ES) č. 1394/2007 o léčivých přípravcích pro moderní terapii, Úř. věst. L 348, 31.12.2010, s. 1).

⁽⁴⁾ 13. bod odůvodnění již zmíněného nařízení (ES) č. 1338/2008 uvádí, že „statistické požadavky vyplývající z činnosti Společenství v oblasti veřejného zdraví, z národních strategií pro rozvoj vysoce kvalitní, dostupné a udržitelné zdravotní péče a ze strategie Společenství pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci i požadavky související se strukturálními ukazateli, ukazateli udržitelného rozvoje, ECHI a dalšími soubory ukazatelů, které je třeba vytvořit pro účely monitorování politických opatření a strategií na úrovni Společenství i na úrovni členských států v oblasti veřejného zdraví a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, představují závažný veřejný zájem“.

II.5 Bezpečnostní záruky a anonymizace

34. Co se týče nutnosti „odpovídajících záruk“, EIOÚ bere na vědomí odkazy na nařízení (ES) č. 223/2009, nařízení (ES) č. 831/2002 a kodex evropských statistik⁽¹⁾, které požadují ochranu důvěrných údajů. Avšak, jak již bylo zdůrazněno EIOÚ⁽²⁾, skutečnost, že údaje umožňující přímou či nepřímou identifikaci fyzických osob jsou považovány za důvěrné a je s nimi tak nakládáno, není sama o sobě zárukou, že bude zpracovávání těchto údajů plně v souladu s právními předpisy na ochranu údajů. V tomto smyslu EIOÚ vítá odkazy na směrnici 95/46/ES a nařízení (ES) č. 45/2001, které jsou uvedeny v preambuli návrhu.
35. Nicméně při zohlednění citlivé povahy údajů, které mají být zpracovány, a skutečnosti, že statistické cíle mohou být splněny pomocí anonymizovaných mikrodat⁽³⁾, EIOÚ zdůrazňuje, že by údaje měly být anonymizovány co nejdříve ve smyslu směrnice 95/46/ES a nařízení (ES) č. 45/2001⁽⁴⁾. V případě, že kvůli množství podrobností nezbytných pro zjišťování nelze zaručit plnou anonymizaci mikrodat před předáním Eurostatu nebo před zpřístupněním pro výzkumníky, a pokud je to jasné ospravedlněno, měl by návrh alespoň usilovat o anonymizaci ve smyslu nařízení (ES) č. 831/2002 (minimalizace nebezpečí identifikace).
36. Důvěrné údaje, které jsou v tomto případě citlivými údaji, by měly být zpracovávány pouze, je-li to nutné, tj. pokud stejných vědeckých cílů nelze dosáhnout pomocí mikrodat, která byla anonymizována podle směrnice 95/46/ES a nařízení (ES) č. 45/2001 nebo ve kterých bylo nebezpečí identifikace minimalizováno v souladu s nařízením (ES) č. 831/2002. Zveřejněné údaje by měly být každopádně anonymizované ve smyslu směrnice 95/46/ES, nařízení (ES) č. 45/2001 a článku 19 nařízení (ES) č. 223/2009.
37. Do jejich anonymizace ve smyslu směrnice 95/46/ES a nařízení (ES) č. 45/2001 musí být údaje předmětem odpovídajících technických a organizačních opatření, aby byla zajištěna jejich důvěrnost a bezpečnost podle článků 16 a 17 směrnice 95/46/ES a článků 21 a 22 nařízení (ES) č. 45/2001. Tato opatření by měla zohlednit rizika spojená se zpracováváním a citlivou povahou údajů, které je třeba chránit.
38. Kromě toho, čl. 27 odst. 1 nařízení (ES) č. 45/2001 stanoví, že „zpracování, která by ze své povahy, rozsahu nebo účelů mohla představovat zvláštní rizika pro práva a svobody subjektů údajů, podléhají předběžné kontrole evropského inspektora ochrany údajů“. Čl. 27 odst. 2 blíže určuje, že zpracovávání údajů o „zdraví“ a o „podezření ze spáchání trestného činu“, o „protiprávním jednání“, o „odsouzení za trestný čin“ představuje taková rizika, že podléhá předběžné kontrole.
39. Jelikož zpracovávání Eurostatem bude zahrnovat osobní údaje vztahující se k těmto kategoriím, bude podléhat předběžné kontrole⁽⁵⁾. Proto v rámci postupu předběžné kontroly může EIOÚ poskytnout další vodítka a konkrétní doporučení s ohledem na dodržování pravidel na ochranu údajů.
- ⁽¹⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o nezávislosti, bezúhonnosti a odpovědnosti vnitrostátních statistických úřadů a statistického úřadu Společenství, KOM (2005) 217 v konečném znění, Úř. věst. C 172, 12.7.2005, s. 22.
- ⁽²⁾ Stanoviska EIOÚ v oblasti statistiky, uvedená výše.
- ⁽³⁾ Podle zápisu z jednání Evropského statistického poradního výboru (ESAC) ze dne 29.10.2010, „zdá se, že existuje trvalé nedorozumění ohledně pojmu důvěrné údaje; vědečtí pracovníci se zajímají o anonymizovaná mikrodata, nepožadují přístup k důvěrným údajům. To, co je tedy žádané, je zpřístupnění anonymizovaných údajů na individuální úrovni“. (Zápis z 6. jednání ESAC ze dne 29.10.2010, s. 3, dostupný na internetové stránce http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/esac/documents/6th%20ESAC_Minutes.pdf, poslední návštěva ze dne 17.8.2011).
- ⁽⁴⁾ Viz odstavce 15 a 16 tohoto stanoviska.
- ⁽⁵⁾ Je třeba poznamenat, že zpracovávání údajů prováděné členskými státy může rovněž podléhat předběžné kontrole vnitrostátních a regionálních úřadů na ochranu údajů v souladu s vnitrostátními právními předpisy na ochranu údajů přijatých podle článku 20 směrnice 95/46/ES.

40. Konečně, čl. 8 odst. 2 návrhu uvádí, že praktická opatření pro systém kódování údajů a výměnu mikrodat budou přijata prostřednictvím prováděcích aktů. EIOÚ by uvítal žádost o konzultaci týkající se těchto praktických opatření.

II.6 Informace, které by měly být poskytnuty subjektům údajů

41. EIOÚ připomíná, že jelikož budou údaje shromažďovány členskými státy přímo od respondentů, použije se článek 10 směrnice 95/46/ES. Z tohoto důvodu budou muset být subjekty údajů informovány alespoň o dobrovolné povaze zjišťování a možnosti odmítnout odpovědět na jednu či více otázek; účelech zpracovávání, pro které jsou údaje určeny; totožnosti správce údajů; skutečnosti, že údaje budou předány Eurostatu, který je může zpřístupnit výzkumníkům; a existenci práv na přístup k údajům, jejich opravu, zablokování a vymazání; pokud zpracovávání nespadá mezi výjimky z těchto práv poskytnuté vnitrostátními právními předpisy na ochranu údajů.

III. ZÁVĚRY

42. Význam vývoje, vypracovávání a šíření statistických údajů byl opakovaně uznán EIOÚ. EIOÚ je nicméně znepokojen zpracováváním citlivých údajů v tomto konkrétním zjišťování a možnostmi identifikace obětí a agresorů fyzického a sexuálního násilí. Z tohoto důvodu doporučuje především tyto kroky:

- popis proměnných „identifikace respondenta“ a „kdo to udělal“ by měl být upraven tak, aby nedocházelo ke zbytečné přímé identifikaci subjektů údajů. Dále, aby také nedocházelo k nepřímé identifikaci, EIOÚ doporučuje anonymizaci mikrodat co nejdříve ve smyslu 26. bodu odůvodnění směrnice 95/46/ES a 8. bodu odůvodnění nařízení (ES) č. 45/2001 (žádná možnost identifikace, vezmou-li se v úvahu všechny přiměřené prostředky, jejichž použití třetí stranou lze rozumně předpokládat),
- v případě, že kvůli množství podrobností nezbytných pro zjišťování nelze zaručit anonymizaci mikrodat ve smyslu směrnice 95/46/ES a nařízení (ES) č. 45/2001 před předáním Eurostatu nebo před zpřístupněním pro výzkumníky, mohou být zpracovány údaje anonymizované podle nařízení (ES) č. 831/2002 (minimalizace nebezpečí identifikace),
- důvěrné údaje by měly být používány pouze, je-li to nutné, tj. pokud stejných cílů nelze dosáhnout pomocí anonymních mikrodat, a je-li tato nutnost v návrhu jasně ospravedlněna,
- v těchto případech by měl být v textu návrhu podrobněji objasněn a jednoznačně uveden „závažný veřejný zájem“ ospravedlňující zpracovávání citlivých údajů. Mělo by být rovněž zajištěno, aby byly všechny kategorie osobních údajů, které mají být shromážděny a zpracovány, relevantní a nebyly pro daný účel zbytečné. Zveřejněné údaje by měly být každopádně anonymizované ve smyslu směrnice 95/46/ES, nařízení (ES) č. 45/2001 a článku 19 nařízení (ES) č. 223/2009,
- do anonymizace údajů ve smyslu směrnice 95/46/ES a nařízení (ES) č. 45/2001 by měla být provedena odpovídající technická a organizační opatření, aby byla zajištěna důvěrnost a bezpečnost zpracovávaných osobních údajů podle článků 16 a 17 směrnice 95/46/ES a článků 21 a 22 nařízení (ES) č. 45/2001, při zohlednění rizik spojených se zpracováváním a citlivou povahou údajů, které je třeba chránit. Kromě toho bude zpracovávání podléhat předběžné kontrole EIOÚ,
- EIOÚ připomíná, že subjekty údajů budou muset být před sběrem jejich údajů odpovídajícím způsobem informovány v souladu s vnitrostátními právními předpisy na ochranu údajů,

- Konečně, EIOÚ by uvítal žádost o konzultaci, pokud jde o přezkum nařízení (ES) č. 831/2002 a praktická opatření pro systém kódování údajů a výměnu mikrodat, která budou přijata prostřednictvím prováděcích aktů.

V Bruselu dne 19. září 2011.

Giovanni BUTTARELLI
zástupce evropského inspektora ochrany údajů
